

Gemensamma författningssamlingen avseende hälso- och sjukvård, socialtjänst, läkemedel, folkhälsa m.m.

ISSN 2002-1054, Artikelnummer 2016-6-15
Utgivare: Rättschef Pär Ödman, Socialstyrelsen

Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om stödboende;

**HSLF-FS
2016:56**

beslutade den 31 maj 2016.

Utkom från trycket
den 3 juni 2016

Socialstyrelsen föreskriver följande med stöd av 8 kap. 1 och 5 §§ socialtjänstförordningen (2001:937) och beslutar följande allmänna råd.

1 kap. Tillämpningsområde

1 § Dessa föreskrifter ska tillämpas av den som bedriver verksamhet i form av ett sådant stödboende som avses i socialtjänstförordningen (2001:937).

2 kap. Inledande bestämmelser

1 § Ett stödboende ska endast ta emot barn och unga i åldern 16–20 år som huvudsakligen behöver stöd för att förberedas för ett självständigt boende och vuxenliv. De barn och unga som tas emot ska i stor utsträckning kunna klara sin dagliga livsföring utan hjälp.

2 § I dessa föreskrifter och allmänna råd avses med *unga*, personer som har fyllt 18 men inte 21 år.

Med *stöd* avses individuell vägledning i den dagliga livsföringen.

3 kap. Ledningssystem

1 § Av Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2011:9) om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete framgår att den som bedriver socialtjänst ansvarar för att det finns sådana processer och rutiner som behövs för att säkerställa att verksamheten uppfyller de krav som ställs i dessa föreskrifter.

2 § Bestämmelser om egenkontroll finns i 5 kap. 2 § Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2011:9) om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete.

Allmänna råd

Egenkontrollen vid ett stödboende bör bl.a. omfatta en analys av

- om de arbetssätt som används i verksamheten är baserade på bästa tillgängliga kunskap,
- i vilken utsträckning de mål som framgår av socialnämndens uppdrag till stödboendet har uppnåtts,
- hur ofta oplanerade avslut av placeringar i stödboendet förekommer och orsakerna till dessa,
- hur barn och unga som är placerade i stödboendet har getts möjlighet att vara delaktiga i planeringen av insatsen, och
- hur barns och ungas erfarenheter av placeringen i stödboendet har hämtats in och beaktats.

4 kap. Inskrivning vid ett stödboende

1 § Vid lämplighetsbedömningen enligt 3 kap. 11 § socialtjänstförordningen (2001:937) ska den som beslutar om inskrivningen av ett barn eller en ung person vid ett stödboende utgå från socialnämndens

1. bedömning av vilket behov av stöd barnet eller den unge har, och
2. redogörelse för omständigheterna i övrigt kring barnet eller den unge.

2 § Vid lämplighetsbedömningen ska den som beslutar om inskrivning särskilt beakta hur barnets eller den unges behov av stöd kan tillgodoses under trygga och säkra former med hänsyn tagen till

1. tillgången till personal,
2. personalens kompetens, och
3. boendets utformning.

Om bedömningen avser en placering i ett eget boende som ligger nära andra boenden som ingår i verksamheten eller ett boende med utrymmen som delas med andra barn eller unga som är placerade, ska det vidare beaktas om placeringen kan innebära negativ påverkan eller medföra kränkningar, våld eller övergrepp.

3 § Om ett stödboende bedöms lämpligt för ett barn eller en ung person, ska bedömningen dokumenteras.

5 kap. Genomförandet av insatsen stödboende

1 § En insats i form av stödboende ska under trygga former förbereda barnet eller den unge för ett självständigt boende och vuxenliv.

Allmänna råd

Insatsen bör syfta till att barnet eller den unge efter tiden i stödboendet ska kunna

- klara sin dagliga livsföring,
- fungera i skola eller annan sysselsättning,
- hantera sin ekonomi,
- ha ett socialt nätverk, och
- ha en meningsfull fritid.

2 § Vid placering i ett stödboende ska barnet eller den unge

1. få disponera ett eget boende, och
2. få individuellt anpassat praktiskt och känslomässigt stöd.

Allmänna råd

Ett eget boende bör innebära att barnet eller den unge tar huvudansvar för sina egna hushållssysslor såsom mathållning, tvätt och städning.

Personalen vid stödboendet bör tillsammans med barnet eller den unge identifiera dennes behov av stöd inom olika livsområden och planera för hur stödet ska genomföras. Stödet kan innefatta

- samtal av motiverande och trygghetsskapande karaktär,
- pedagogiskt stöd i den dagliga livsföringen,
- samhällsinformation,
- medverkan i kontakter med myndigheter och andra samhällsorgan,
- hjälp att bibehålla och vid behov etablera sociala relationer,
- aktiviteter som kan bidra till en meningsfull fritid, och
- regelbunden tillsyn i det egna boendet.

Föreståndaren bör se till att det finns ordningsregler för de egna boendena och eventuella delade utrymmen. Reglerna bör syfta till att tillgodose säkerhet, trygghet och trivsel. De bör vara väl kända av personalen och av barnen och de unga.

3 § Den som bedriver verksamhet i form av stödboende ska, om det inte finns hinder enligt bestämmelser om sekretess och tystnadsplikt, se till att socialnämnden

1. uppmärksammas på om barnets eller den unges behov förändras,

2. informeras om andra faktiska omständigheter och förhållanden som har betydelse för insatsens genomförande, och
3. i god tid innan insatsen upphör får uppgifter om hur barnet eller den unge kan förberedas för tiden efter att placeringen har avslutats.

6 kap. Stödboendets lokaler

1 § Den som bedriver verksamhet i form av stödboende ska se till att stödboendets lokaler utformas på ett sådant sätt att det bidrar till barns och ungas förberedelse för självständighet. Utformningen ska också tillgodose behovet av trygghet och säkerhet för de barn och unga som ska placeras där.

2 § De egna boenden som ingår i ett stödboende ska vara hemlika och bestå av rum för boende, utrymme för tillagning och intag av måltider samt rum för personlig hygien.

Allmänna råd

Ett eget boende bör bestå av en egen lägenhet som den placerade disponerar.

Om det bedöms lämpligt, kan dock ett eget boende utgöras av ett eget rum för boende och utrymmen som delas med andra barn eller unga som är placerade i stödboendet.

3 § De egna boendena ska vara utformade med hänsyn tagen till den personliga integriteten. Barnet eller den unge ska kunna låsa lägenheten eller rummet för boende samt rummet för personlig hygien. Personalen ska dock vid behov kunna låsa upp. Barnet eller den unge ska få information om i vilka situationer som personalen får låsa upp.

7 kap. Bemanning

1 § Den som bedriver verksamhet i form av stödboende ska se till att det finns särskilt avdelad personal som har till sin huvudsakliga uppgift att stödja de barn eller unga som är placerade där.

Allmänna råd

Den särskilt avdelade personalen bör vara organiserad på ett sätt som bidrar till kontinuitet och möjliggör förtroendefulla relationer med barnen eller de unga i stödboendet.

2 § Den särskilt avdelade personalen ska finnas på plats i stödboendet i den utsträckning och den omfattning som krävs med hänsyn tagen till verksamhetens utformning och de placerades behov.

Om de egna boendena som ingår i verksamheten ligger nära varandra eller består av utrymmen som delas med andra placerade barn eller unga, ska det särskilt beaktas i vilken utsträckning och omfattning den särskilt avdelade personalen behöver vara på plats i direkt anslutning till de egna boendena. Det ska även beaktas om barn i åldern 16–17 år kan komma att bli placerade i stödboendet.

Vid de tider på dygnet då individuellt anpassat stöd normalt inte ges kan dock annan personal än den särskilt avdelade vara tillgänglig för att tillfälligt ge sådant stöd.

3 § Personal ska vara tillgänglig dygnet runt och ska vid behov kunna infinna sig i de egna boendena utan oskäligt dröjsmål med hänsyn tagen till barnets eller den unges trygghet och säkerhet.

8 kap. Personalens kompetens

Föreståndaren vid ett stödboende

1 § En föreståndare vid ett stödboende ska ha den sammantagna kompetens som behövs för att kunna leda, utveckla och följa upp verksamheten.

Föreståndaren ska ha

1. minst eftergymnasial utbildning vars innehåll är relevant för den verksamhet som bedrivs vid stödboendet,
2. erfarenhet av liknande verksamhet, och
3. personlig lämplighet.

Allmänna råd

Den eftergymnasiala utbildningen bör omfatta minst två år och kan ha en inriktning mot socialt arbete, socialpedagogik eller beteendevetenskap.

Vidare bör föreståndaren ha

- kunskap om den målgrupp som stödboendet är avsett för och målgruppens behov,
- kunskap om de arbetsätt som är relevanta för målgruppen,
- kunskap om regelverket inom socialtjänstens område som gäller barn och unga, och
- kunskap om och förmåga att tillämpa det regelverk som rör verksamhet i form av stödboende.

Övrig personal

2 § Den övriga personalen vid ett stödboende ska ha den utbildning, den erfarenhet och den personliga lämplighet som behövs för att kunna utföra sina arbetsuppgifter.

**HSLF-FS
2016:56**

Personalens sammantagna kompetens vad gäller utbildning och erfarenhet ska ge förutsättningar för att

1. möta de behov av stöd som målgruppen har, och
2. säkerställa en trygg och säker insats.

Allmänna råd

Personalen bör ha minst en 2-årig eftergymnasial utbildning. Fler-talet bör ha en utbildning med inriktning mot socialt arbete, socialpedagogik eller beteendevetenskap.

Introduktion, handledning och kompetensutveckling

3 § Den som bedriver verksamheten i form av stödboende ska se till att personalen får den introduktion, handledning och kompetensutveckling som de behöver för att kunna utföra sina arbetsuppgifter.

Denna författning träder i kraft den 1 juli 2016.

Socialstyrelsen

PÄR ÖDMAN

Ylva Ehn

HSLF-FS
2016:56

HSLF-FS kan laddas ned eller beställas via
Socialstyrelsens publikationsservice
webb: www.socialstyrelsen.se/publikationer
e-post: publikationsservice@socialstyrelsen.se